

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ**

ХАРКІВСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Затверджено:

Рішенням Вченої ради Харківського
регіонального інституту державного
управління НАДУ при Президентові України

від 1 січня 2019 року, протокол № 1/245

ПРОГРАМА

**вступного іспиту з спеціальності 281
«Публічне управління та адміністрування»**

Харків – 2019

Загальні положення

Вступ до аспірантури Харківського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України здійснюється за спеціальністю 281 – “Публічне управління та адміністрування” галузі знань 28 – “Публічне управління та адміністрування”. Програму вступного іспиту до аспірантури з іноземних мов розроблено згідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)” від 23 березня 2016 року № 261, в якій зазначається, що одним із вступних випробувань є вступний іспит зі спеціальності.

Освітня програма підготовки докторів філософії за спеціальністю 281 – “Публічне управління та адміністрування” галузі знань 28 – “Публічне управління та адміністрування” зорієнтована на формування таких фахових компетенцій:

- комплексне розуміння основних теорій та принципів розвитку публічного управління та адміністрування;
- глибокі обґрунтовані знання про публічну сферу, її роль і розвиток у суспільстві; здатність відстежувати та аналізувати дослідження у даній сфері;
- здатність критично аналізувати закордонний досвід реформування публічного управління;
- спроможність порівняти існуючі моделі регіонального управління та побудувати концептуальну модель регіональної політики на основі синтезу зарубіжного досвіду та наявних можливостей;
- розуміти сутність, принципи та інструменти забезпечення сталого розвитку регіонів та вміти розробляти пропозиції щодо забезпечення ефективного використання енергетичних, матеріальних, природних та інших ресурсів регіону;
- здатність організації і управління проектами в публічній сфері;
- здатність створення нових системоутворюючих знань та технологій у сфері управління персоналом органів публічної влади, які необхідні для вирішення важливої наукової або прикладної проблеми, що має загальнонаціональне значення;
- розуміти процеси, що відбуваються у публічній сфері в контексті маркетингової теорії; оцінювати організаційне середовище, як внутрішнє, так зовнішнє, у тому числі культурне, політичне та інституціональне;
- застосовувати методи оцінювання державних, регіональних та місцевих програм та прогнозування розвитку на національному, регіональному та місцевому рівнях;
- розуміння та здатність застосовувати на практиці результати дослідницької, інноваційної діяльності.

Перелік проблемних питань для іспиту

Виходячи із означеного вище, вступний іспит до аспірантури Харківського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України здійснюється за спеціальністю 281 – “Публічне управління та адміністрування” галузі знань 28 – “Публічне управління та адміністрування” має на меті виявити і оцінити наявні у вступника знання з таких проблемних питань:

- закономірності, особливості, тенденції й основні чинники розвитку публічного управління та адміністрування;
- доктрини, концепції, теорії публічного управління та адміністрування, світові тенденції їх розвитку та порівняльний аналіз;
- публічне управління як система; методи дослідження, типологія систем публічного управління, їх моделювання й оптимізація; національні традиції та вітчизняний досвід розбудови системи публічного управління та адміністрування;

- сучасні моделі (теорії, концепції) підвищення ефективності публічного адміністрування;
- взаємовідносини держави та суспільства, державної влади з політичними партіями, об'єднаннями громадян, неурядовими організаціями;
- публічне управління як теорія і практична діяльність щодо узгодження груп інтересів, формування органів влади;
- вдосконалення системи державного стратегічного планування та прогнозування з метою виявлення і запобігання виникненню кризових ситуацій;
- теоретико-методологічні засади формування ефективної системи забезпечення національної безпеки і оборони;
- забезпечення ефективної координації діяльності органів виконавчої влади щодо забезпечення дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб;
- підвищення ефективності роботи антикорупційних підрозділів, створених в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, та вдосконалення механізму антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів;
- децентралізація та реформа публічної адміністрації;
- теоретичні підходи до вдосконалення організаційно-правового механізму комунікативної діяльності місцевих органів влади;
- концептуальні засади реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні;
- запровадження нових принципів та механізмів служби в органах місцевого самоврядування на основі європейських принципів публічної служби;
- побудова ефективної системи центральних органів виконавчої влади з метою усунення функціональних конфліктів чи дублювання повноважень;
- впровадження повноцінного електронного урядування, врегулювання адміністративних процедур;
- запровадження сучасних інструментів управління персоналом у системі державної служби, реформування системи професійного навчання державних службовців;
- нормативно-правове забезпечення державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в країнах Європейського Союзу: досвід для України;
- підвищення ефективності управління державними інвестиційними видатками: відбір інвестиційних проектів на конкурсній основі, надання пріоритету проектам із спільним фінансуванням, зокрема з міжнародними партнерами;
- розвиток високотехнологічних виробництв, індустріальної та інноваційної інфраструктури, запровадження механізмів комерціалізації результатів наукових робіт і трансферу технологій з метою розвитку національних наукових центрів.

Зміст вступного іспиту

Кожен із вступників отримує білет, у якому містяться три проблемні питання зі спеціальністю 281 – “Публічне управління та адміністрування” галузі знань 28 – “Публічне управління та адміністрування”. Протягом наступних 30 хвилин вступник має стисло у письмовій формі викласти своє бачення щодо змісту отриманих питань.

Після чого в усній формі викласти зміст отриманих питань приймальній комісії. Усна доповідь вступника триває не більше 10 хвилин.

Вступник має надати ґрунтовні відповіді на додаткові запитання членів приймальної комісії, які виникли під час прослуховування його доповіді. Кількість додаткових питань та час відповідей на них не обмежені.

Критерії оцінки

Оцінка за іспит зі спеціальності 281 – “Публічне управління та адміністрування”

галузі знань 28 – “Публічне управління та адміністрування” складається:

- вміння вступника розкрити зміст питань, позначених в екзаменаційному білеті, повнота та коректність відповіді (30 балів);
- вміння показати взаємозв'язок теорії і практики публічного управління з означеної проблематики (30 балів);
- вміння логічно милити, науково аргументувати власну точку зору, доводити аргументи на підтвердження власних висновків і пропозицій (30 балів);
- вміння використовувати під час відповіді посилення на емпіричну інформацію (соціально-економічну статистику, результати соціологічних та експертних досліджень, соціальні факти тощо) (10 балів).

Оцінка “відмінно” 80-100%

Оцінка “добре” 65-79% ,

Оцінка “задовільно” 51-64% .

Результат екзамену, що складає менше 51% від загальної оцінки, вважається незадовільним.

Список рекомендованої літератури до вступного іспиту зі спеціальності

1. Адміністративно-територіальний устрій України. Історія. Сучасність. Перспективи : монографія / В. С. Куйбіда, В. П. Павленко, В. А. Яцюк [та ін.] ; за заг. ред. О. В. Турчинова ; Секретаріат Каб. Міністрів України. – Офіц. вид. – К. : Геопринт, 2009. – 615 с.
2. Борденюк В. І. Місцеве самоврядування та державне управління: конституційно-правові основи співвідношення та взаємодії : монографія. – К. : Парламент. вид-во, 2007. – 576 с.
3. Взаємодія органів державної влади та громадянського суспільства : навч. посіб. / Ю. П. Сурмін, А. М. Михненко, Т. П. Крушельницька [та ін.] ; за наук. ред. Ю. П. Сурміна, А. М. Михненка ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Ін-т пробл. держ. упр. та місц. самоврядування. – К. : НАДУ, 2011. – 387 с.
4. Ганущак Ю. І. Територіальна організація влади. Стан та напрямки змін / Ю. Ганущак. – К. : Легальн. статус, 2012. – 348 с.
5. Геоенкономічна політика України : наук. розробка / І. В. Розпутенко, Л. В. Ільченко-Сюйва, О. І. Кілієвич [та ін.] ; за заг. ред. І. В. Розпутенка ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Упр. орг. фундам. та приклад. дослідж., каф. екон. політики. - К. : НАДУ, 2012. - 64 с.
6. Глобальна та національна безпека : підручник / за заг. ред. Г. П. Ситника. – К. : НАДУ, 2016. – 764 с.
7. Гошовська В. А. Етичні засади взаємодії органів державної влади з інститутами громадського суспільства : навч.-метод. матеріали / В. А. Гошовська, А. П. Рачинський, О. Р. Антонова ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Ін-т підвищ. кваліфікації керів. кадрів. – К. : НАДУ, 2015. – 79 с.

8. Гошовська В. А. Парламентаризм : підручник / за ред. В. А. Гошовської ; кол. авт. – К. : НАДУ, 2016. – 600 с.
9. Гошовська В. А. Українська еліта у державотворчому процесі сучасної України. – К. : НАДУ, 2013. – 201 с.
10. Демократичне урядування і публічне адміністрування: проблеми вимірювання й аудиту : наук.-метод. посіб. / О. Ф. Колодій, М. З. Буник, П. М. Петровський [та ін.] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; Упр. орг. фундамент. та приклад. дослідж., Львів. регіон. ін-т держ. упр. – К. : НАДУ, 2011. – 56 с.
11. Державна політика : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. : НАДУ, 2014. – 652 с.
12. Державна служба : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; редкол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), О. Ю. Оболенський (заст. голови), С. М. Серьогін (заст. голови) [та ін.]. – К. ; Одеса: НАДУ, 2012.
13. Державне регулювання розвитку внутрішнього ринку в умовах модернізації національної економіки : монографія / [В. Г. Бодров, О. М. Соколова, Н. І. Балдич та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук В. Г. Бодрова. – К. : НАДУ, 2013. – 204 с.
14. Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; редкол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012.
15. Державне управління в економічній сфері: бюджетно-податкова політика : навч. посіб. / І. В. Розпутенко, Л. В. Ільченко-Сюйва ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2008. – 99 с.
16. Енциклопедія державного управління : у 8 т / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, наук.-редкол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), В. П. Трошинський (заст. голови), Ю. П. Сурмін [та ін.] ; – К. : НАДУ, 2011.
17. Ефективність управління національною економікою: концептуальні засади та механізми забезпечення : наук. розроб. / В. Г. Бодров, О. М. Сафронова, Н. І. Балдич. – К. : НАДУ, 2014. – 56 с.
18. Загальні засади місцевого самоврядування в Україні : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; авт.-упоряд. : В. М. Вакуленко [та ін.] ; за заг. ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2010. – 401 с.
19. Інституційне забезпечення та особливості формування публічної політики в Україні : метод. рек. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, упр. орг. фундамент. та приклад. дослідж., каф. політ. аналітики та прогнозування ; уклад. : С. О. Телешун, С. В. Ситник, С. І. Вировий [та ін.]. – К. : НАДУ, 2011. – 44 с.
20. Інструменти регіонального розвитку в Україні = Regional Development Tools in Ukraine : навч. посіб. / О. В. Берданова, Г. А. Борщ, В. М. Вакуленко [та ін.] ; за ред. В. М.

- Вакуленка, О. В. Берданової ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Проект партнерства Канада-Україна “Регіон. врядування та розвиток”. – К. : НАДУ, 2013. – 286 с.
21. Концептуальні засади взаємодії політики й управління : навч. посіб. / Е. А. Афонін, Я. В. Бережний, О. Л. Валевський [та ін.] ; за заг. ред. В. А. Ребкала, В. А. Шахова, В. В. Голубь, В. М. Козакова ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2010. – 299 с.
22. Менеджмент для публічної влади : навч. посіб. / М. П. Бутко, І. М. Бутко, І. М. Бушай [та ін.] ; за ред. М. П. Бутка ; Нац. агентство України з питань держ. служби, М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Чернігів. держ. технол. ун-т. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2011. – 360 с.
23. Механізми взаємодії суспільства та влади : підручник / А. М. Михненко (кер. авт. кол.), С. О. Кравченко, В. Ф. Мартиненко [та ін.] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2013. – 210 с.
24. Науково-методичне забезпечення реалізації концепції New Public Management : наук. розроб. / Ю. П. Шаров, І. А. Чикаренко, Т. В. Маматова, Е. О. Сергієнко ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, упр. орг. фундамент. та приклад. дослідж., Дніпропетр. регіон. ін-т держ. упр. – К. : НАДУ, 2013. – 92 с.
25. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни “Публічне управління” : наук. розробка / О. Ю. Оболенський, С. О. Борисевич, С. М. Коник ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Упр. орг. фундамент. та приклад. дослідж., каф. держ. упр. і менеджменту. – К. : НАДУ, 2011. – 56 с.
26. Основи публічної політики та управління : навч. посіб. / С. О. Телешун, С. В. Ситник, І. В. Рейтерович [та ін.] ; за заг. ред. С. О. Телешуна ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, каф. політ. аналітики і прогнозування. – К. : НАДУ, 2011. – 312 с.
27. Основи регіонального управління в Україні : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; каф. регіон. упр., місцев. самоврядування та упр. містом ; авт.-упоряд. : В. М. Вакуленко, М. К. Орлатий, В. С. Куйбіда [та ін.] ; за заг. ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2012. – 576 с.
28. Парламентаризм в Україні: Державно-управлінські механізми реалізації функцій законодавчої влади : навч.-метод. матеріали / В. А. Гошовська, Л. А. Пашко, К. Ф. Задоя. – К. : НАДУ, 2013. – 48 с.
29. Пашко Л. А. Діалог влади та громадськості. Демократичні стандарти побудови громадянського суспільства : навч.-метод. посіб. / авт.-уклад. : Л. А. Пашко. – К. : НДЕІ М-ва економіки України, 2010. – 48 с.
30. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / за заг. ред. В. Бакірова, М. Сазонова. – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2008. – 576 с.

31. Публічне адміністрування в Україні : навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Корженка, Н. М. Мельтюхової ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харків. регіон. ін-т держ. упр. – Х. : ХарPI НАДУ “Магістр”, 2012. – 255 с.
32. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. / Ю. Г. Кальниш, Т. М. Лозинська, В. І. Тимцуник. – Полтава : РВВВ ПДАА, 2015. – 280 с.
33. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Ва- куленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2014. – 516 с.
34. Результативність та ефективність державного управління і місцевого самоврядування : навч. посіб. / В. М. Сороко ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2012. – 260 с.
35. Розвиток політичної та адміністративно-управлінської еліти в Україні : теоретико-методологічні засади: наук. розроб. : / за заг. ред. В. А. Гошовської ; В. А. Гошовська, І. Г. Сурай, Л. А. Пашко [та ін.] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, упр. орг. фундамент. та приклад. дослідж., Ін-т підвищ. кваліфікації керів. кадрів. – К. : НАДУ, 2014. – 52 с.
36. Розпутенко І. В. Державні фінанси : навч.-метод. посіб. (для самост. вивч. слухачами дисципліни "Держ. упр. в екон. сфері") / І. В. Розпутенко ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - К. : НАДУ, 2008. – 63 с.
37. Розроблення публічної політики : практ. посіб. / Швейцар.-укр. проект “Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO” ; уклад. А. Чемерис. – К. : Софія, 2011. – 125 с.
38. Ситник Г. П. Державне управління у сфері національної безпеки: концептуальні та організаційно-правові засади : підручник / Г. П. Ситник ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2012. – 544 с.
39. Соціальна і гуманітарна політика : підручник / [авт. кол. В. П. Трощинський, В. А. Скуратівський, М. В. Кравченко та ін.] ; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського. – К. : НАДУ, 2016. – 792 с.